

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 31 stycznia 2019 r.

Pozycja 25

POSTANOWIENIE z dnia 17 lipca 2018 r. Sygn. akt Ts 192/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 425 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.) „w zakresie, w jakim uznaje on, iż orzeczeniem sądu I instancji jest postanowienie oskarżyciela publicznego”,
- 2) art. 426 § 1 ustawy powołanej w punkcie 1 „w zakresie, w jakim sąd rozpoznający po raz pierwszy środek odwoławczy od orzeczenia oskarżyciela publicznego jest sądem odwoławczym II instancji”,
z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 176 ust. 1 w związku z art. 2, art. 176 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2 oraz art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 2 września 2017 r. (data nadania), M.J. (dalej: skarżący) zarzucił niezgodność:

1) art. 425 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm., obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.) „w zakresie, w jakim uznaje on, iż orzeczeniem sądu I instancji jest postanowienie oskarżyciela publicznego”,

2) art. 426 § 1 k.p.k. „w zakresie, w jakim sąd rozpoznający po raz pierwszy środek odwoławczy od orzeczenia oskarżyciela publicznego jest sądem odwoławczym II instancji”,

z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 176 ust. 1 w związku z art. 2, art. 176 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2 oraz art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującymi stanami faktycznymi:

2.1. Postanowieniem z 20 maja 2015 r. (sygn. [...]) funkcjonariusz Komisariatu Policji w K. – na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. – umorzył śledztwo, wszczęte z wniosku skarżącego, w sprawie przekroczenia uprawnień przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. przy prowadzeniu postępowania egzekucyjnego przeciwko skarżącemu i działania na jego szkodę, tj. o czyn z art. 231 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.; dalej: k.k.).

Na powyższe postanowienie skarżący wniósł zażalenie, które zostało oddalone przez Sąd Rejonowy w K. postanowieniem z 26 października 2016 r. (sygn. [...]) na podstawie art. 437 § 1 oraz art. 465 § 1 i 2 k.p.k.

Postanowienie sądu zostało zaskarżone przez skarżącego zażaleniem, złożonym na zasadzie art. 459 k.p.k.

Pismem z 19 grudnia 2016 r., podpisanym przez sędziego sądu rejonowego, skarżący został poinformowany, że na postanowienie z 26 października 2016 r. nie przysługuje środek zaskarżenia na zasadzie art. 426 § 1 k.p.k., gdyż jest ono traktowane jako orzeczenie sądu odwoławczego.

W odpowiedzi na powyższe pismo skarżący 5 stycznia 2017 r. wniósł o formalne rozpoznanie jego zażalenia „celem wyczerpania drogi międzyinstancyjnej przed ewentualnym złożeniem skargi konstytucyjnej”. Pismem z 9 lutego 2017 r., podpisanym przez protokolanta sądowego, skarżący został poinformowany o pozostawieniu jego wniosku w aktach sprawy bez nadawania mu dalszego biegu, w związku z czym 22 marca 2017 r. skarżący – na podstawie art. 2 ust. 1 w związku z art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2016 r. poz. 1259, ze zm.; dalej: ustawa skargowa) – wniósł skargę „na nieuzasadnioną zwłokę w postępowaniu”, w której domagał się zasądzenia na jego rzecz odszkodowania oraz zobowiązania sądu rejonowego do niezwłocznego przekazania zażalenia na postanowienie z 23 października 2016 r. do sądu drugiej instancji.

Postanowieniem z 28 czerwca 2017 r. (sygn. [...]) Sąd Okręgowy w K. Wydział Karny Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy) – na podstawie art. 430 § 1 w związku z art. 429 § 2 k.p.k. w związku z art. 8 ust. 2 i art. 5 ust. 1 ustawy skargowej – pozostawił skargę skarżącego bez rozpoznania.

2.2. Postanowieniem z 11 kwietnia 2016 r. (sygn. [...]) funkcjonariusz Komisariatu Policji w K. – na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. – umorzył śledztwo, wszczęte z wniosku skarżącego, w sprawie przekroczenia w dniu 15 grudnia 2015 r. uprawnień przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. w związku z egzekucją świadczeń alimentacyjnych na podstawie nieistniejącego, uchylonego tytułu egzekucyjnego z 1 lipca 2013 r., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.

Na powyższe postanowienie skarżący wniósł zażalenie, które zostało oddalone przez Sąd Rejonowy w K. Wydział Karny, postanowieniem z 18 listopada 2016 r. (sygn. [...]) na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

Postanowienie sądu zostało zaskarżone przez skarżącego zażaleniem, złożonym na zasadzie art. 459 k.p.k.

Pismem z 13 stycznia 2017 r., podpisanym przez protokolanta sądowego, skarżący został poinformowany, że na postanowienie z 18 listopada 2016 r. nie przysługuje środek zaskarżenia na zasadzie art. 426 § 1 w związku z art. 465 § 1 i 2 k.p.k.

W odpowiedzi na powyższe pismo skarżący 5 lutego 2017 r. wniósł o formalne rozpoznanie jego zażalenia „celem wyczerpania drogi międzyinstancyjnej przed ewentualnym złożeniem skargi konstytucyjnej”. Wniosek ten nie wywołał żadnej reakcji procesowej sądu, w związku z czym 24 kwietnia 2017 r. skarżący – na podstawie art. 2 ust. 1 w związku z art. 3

ust. 4 ustawy skargowej – wniósł skargę „na nieuzasadnioną zwłokę w postępowaniu”, w której domagał się zasądzenia na jego rzecz odszkodowania oraz zobowiązania sądu rejonowego do niezwłocznego przekazania zażalenia na postanowienie z 18 listopada 2016 r. do sądu drugiej instancji.

Postanowieniem z 2 sierpnia 2017 r. (sygn. [...]) Sąd Okręgowy w K. – na podstawie art. 430 § 1 w związku z art. 429 § 2 k.p.k. w związku z art. 8 ust. 2 i art. 5 ust. 1 ustawy skargowej – pozostawił skargę skarżącego bez rozpoznania.

3. Zdaniem skarżącego zakwestionowane przepisy k.p.k. naruszają konstytucyjną gwarancję dwuinstancyjności postępowania. Sąd rozpatrujący zażalenie na postanowienie organu śledczego o umorzeniu postępowania przygotowawczego traktowany jest bowiem jako sąd drugiej instancji, mimo że organ prowadzący postępowanie przygotowawcze nie ma atrybutów niezawisłego sądu ani nie jest sądem w rozumieniu Konstytucji. Tym samym wyłączenie nadzoru judykacyjnego sądu instancyjnie wyższego nad sądem rozpatrującym zażalenie w przedmiocie umorzenia postępowania jest sprzeczne z powołanymi w skardze wzorcami konstytucyjnymi.

4. Zarządzeniem sędziego TK z 26 kwietnia 2018 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 5 maja 2018 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi przez:

– wyjaśnienie rozbieżności pomiędzy oświadczeniem jego pełnomocnika, zawartym w skardze konstytucyjnej, że jest on „pełnomocnikiem z urzędu”, a pełnomocnictwem, z którego wynika, iż został on ustanowiony pełnomocnikiem z wyboru (pkt 1);

– wskazanie, jakie wolności i prawa skarżącego wyrażone w przepisach Konstytucji wskazanych w skardze oraz w jaki sposób zostały naruszone przez art. 425 § 1 oraz art. 426 § 1 k.p.k. (pkt 2).

5. W sporządzonym przez pełnomocnika piśmie procesowym, wniesionym do Trybunału 10 maja 2018 r. (data nadania), skarżący wyjaśnił, że jego pełnomocnik został ustanowiony z wyboru, a informacja zawarta w skardze była omyłką pisarską, a także odniósł się do zarządzenia sędziego TK w pozostałym zakresie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Analizowanej skardze konstytucyjnej nie można nadać dalszego biegu.

3. Należy zauważyć, że art. 79 ust. 1 Konstytucji stanowi, iż „każdy (...) ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego”. Oznacza to, że skarga konstytucyjna winna odpowiadać – z woli ustrojodawcy – warunkom merytorycznym i formalnym opisanym w ustawie zwykłej, czyli ustawie regulującej tryb postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (por. J. Trzcíński, uwaga 10. do art. 79 Konstytucji, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, Warszawa, Wydawnictwo Sejmowe). Z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK wynika zaś obowiązek wniesienia skargi w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu rozstrzygnięcia przesądzającego o wyczerpaniu drogi prawnej.

3.1. Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2016 r. poz. 1259, ze zm.; dalej: ustawa skargowa) w sprawach nieuregulowanych w tym akcie normatywnym do postępowania toczącego się na skutek skargi stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy. W myśl zaś – mającego zastosowanie w postępowaniu ze skargi na przewlekłość w odniesieniu do postępowania karnego – art. 430 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, ze zm.; dalej: k.p.k.) na postanowienie wydane na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. przysługuje zażalenie do innego równorzędnego składu sądu odwoławczego, chyba że zostało wydane przez Sąd Najwyższy.

3.2. W niniejszej sprawie skarżący jako orzeczenia uprawniające go do wniesienia skargi konstytucyjnej wskazał dwa postanowienia Sądu Okręgowego w K. Wydział Karny Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy), tj. z 28 czerwca 2017 r. (sygn. [...]) oraz z 2 sierpnia 2017 r. (sygn. [...]). Zostały one wydane na podstawie art. 430 § 1 w związku z art. 429 § 2 k.p.k. w związku z art. 8 ust. 2 i art. 5 ust. 1 ustawy skargowej i dotyczyły pozostawienia bez rozpoznania skarg na przewlekłość postępowania przed Sądem Rejonowym w K. Skarżący jednakże – mimo możliwości wynikającej z art. 430 § 2 k.p.k. w związku z art. 8 ust. 2 ustawy skargowej – nie wniósł na nie zażaleń, a tym samym rozstrzygnięcia te nie mogą zostać potraktowane jako ostateczne (wyczerpujące zwykły tok instancyjny). Oznacza to, że skarżący nie legitymuje się orzeczeniami w rozumieniu art. 53 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

3.3. W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że wniesiona skarga konstytucyjna obarczona jest nieusuwalnym brakiem formalnym w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK i na tej też podstawie odmawia nadania jej dalszego biegu.

4. Trybunał zwraca również uwagę skarżącemu, że jedną z podstawowych przesłanek dopuszczalności skargi konstytucyjnej jest wymóg uczynienia jej przedmiotem takich przepisów ustawy lub innego aktu normatywnego, które były podstawą orzeczenia, w związku z którym wniesiono skargę. Jak wielokrotnie podkreślano w orzecznictwie, w procedurze inicjowanej skargą konstytucyjną przedmiotem badania Trybunału Konstytucyjnego może być bowiem jedynie norma, na podstawie której wydane zostało orzeczenie lub decyzja naruszająca konstytucyjne prawa lub wolności (zob. np. postanowienia TK z: 5 stycznia 2001 r., sygn. Ts 83/00, OTK ZU nr 4/2001, poz. 91; 18 kwietnia 2005 r., sygn. Ts 176/04, OTK ZU nr 3/B/2005, poz. 134 oraz 13 listopada 2007 r., sygn. SK 40/06, OTK ZU nr 10/A/2007, poz. 137). Artykuł 79 ust. 1 Konstytucji nie gwarantuje możliwości kwestionowania każdego przepisu kształtującego sytuację prawną skarżącego, ale jedynie takiego, który stanowił podstawę normatywną orzeczenia. Skarga konstytucyjna nie może zmierzać do inicjowania postępowania o charakterze abstrakcyjnym (zob. np. postanowienie TK z 6 lipca 2005 r., sygn. SK 25/03, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 83). Innymi słowy, aby uznać skargę konstytucyjną za dopuszczalną, musi występować ścisła relacja (związek) pomiędzy treścią orzeczenia, zaskarżonym przepisem aktu normatywnego a postawionym zarzutem niezgodności tego przepisu z określoną normą konstytucyjną (zob. np. postanowienia TK z: 4 marca 2014 r., sygn. Ts 88/13, OTK ZU nr 2/B/2014, poz. 147; 10 lipca 2014 r., sygn. Ts 224/12, OTK ZU nr 5/B/2014, poz. 385, 8 listopada 2016 r., sygn. Ts 294/15, OTK ZU B/2016, poz. 507 oraz 21 marca 2018 r., sygn. Ts 64/17, OTK ZU A/2018, poz. 70, a także wyrok TK z 20 grudnia 2017 r., sygn. SK 37/15, OTK ZU A/2017, poz. 90).

4.1. Postanowieniami z 28 czerwca 2017 r. (sygn. [...]) oraz 2 sierpnia 2017 r. (sygn. [...]) Sąd Okręgowy – na podstawie art. 430 § 1 w związku z art. 429 § 2 k.p.k. w związku z art. 8 ust. 2 i art. 5 ust. 1 ustawy skargowej – pozostawił bez rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania przed Sądem Rejonowym w K. Uwzględnivszy tę okoliczność, Trybunał stwierdza, że zaskarżone w analizowanej skardze przepisy art. 425 § 1 oraz art. 426 § 1 k.p.k. nie stanowiły podstawy wydanych wobec skarżącego orzeczeń ani w znaczeniu formalnym, ani materialnym. Przedmiotem orzekania przez sąd było bowiem uznanie bezprzedmiotowości skargi na przewlekłość postępowania, a nie rozstrzygnięcie władcze o odmowie przyjęcia środka zaskarżenia na postanowienie wydane w następstwie zażalenia na umorzenie przez organ postępowania przygotowawczego. Tym samym – w świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 1 i 2 u.o.t.p. TK oraz niezależnie od ustaleń poczynionych w punkcie 3 niniejszego uzasadnienia – wskazane wyżej postanowienia nie stanowiły dla skarżącego podstawy do wystąpienia ze skargą konstytucyjną w przedmiocie niekonstytucyjności zaskarżonych przepisów.

4.2. W świetle powyższego skardze konstytucyjnej należało odmówić nadania dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK.

5. Niezależnie od stwierdzonej w punktach 3 i 4 tej części niniejszego uzasadnienia samoistnych negatywnych przesłanek procesowych, Trybunał wskazuje, że przeciwko merytorycznemu rozpoznaniu skargi konstytucyjnej przemawia również niewykonanie przez skarżącego, w sposób prawidłowy, zarządzenia sędziego TK wzywającego do usunięcia braków formalnych w zakresie uzasadnienia zarzutów skargi.

5.1. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wielokrotnie podkreślano, że prawidłowe wykonanie przez skarżącego obowiązku przedstawienia, jakie konstytucyjne prawa lub wolności (i w jaki sposób) zostały naruszone przez przepisy stanowiące przedmiot wnoszonej skargi konstytucyjnej, polegać musi nie tylko na wskazaniu (numerycznym) postanowień Konstytucji i zasad z nich wyprowadzanych, z którymi – zdaniem skarżącego – niezgodne są kwestionowane przepisy, ale również na precyzyjnym przedstawieniu treści prawa lub wolności, wywodzonych z tych postanowień, a naruszonych przez ustawodawcę. Powinna temu towarzyszyć szczegółowa i precyzyjna argumentacja uprawdopodobniająca stawiane zarzuty. Z powyższego obowiązku nie może zwolnić skarżącego, działający niejako z własnej inicjatywy, Trybunał Konstytucyjny, który – zgodnie z art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK – orzekając, jest związany granicami skargi konstytucyjnej (por. np. postanowienie TK z 14 stycznia 2009 r., sygn. Ts 21/07, OTK ZU nr 2/B/2009, poz. 91). W konsekwencji poprzestanie przez skarżącego na lakonicznym lub zdawkowym uzasadnieniu zarzutu albo na całkowitym nieuzasadnieniu sformułowanych zarzutów stanowi niewykonanie dyspozycji ustawowej (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK), co skutkuje odmową nadania dalszego biegu skardze na etapie wstępnego rozpoznania albo umorzeniem postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku przy rozpoznaniu merytorycznym. Niedopuszczalne jest bowiem samodzielne precyzowanie przez Trybunał, a tym bardziej uzasadnianie, jedynie ogólnikowo sformułowanych zarzutów niekonstytucyjności zaskarżonych przepisów (por. np. postanowienie TK z 4 lutego 2009 r., sygn. Ts 256/08, OTK ZU nr 2/B/2009, poz. 138 oraz wyrok TK z 27 lutego 2018 r., sygn. SK 25/15, OTK ZU A/2018, poz. 11).

5.2. W niniejszej sprawie skarżący w uzasadnieniu skargi konstytucyjnej poprzestał na zreferowaniu stanu faktycznego oraz przytoczeniu wybranych cytatów z orzecznictwa TK. Pomimo stosownego wezwania do usunięcia braków formalnych, m.in. w zakresie

argumentacji popierającej żądanie skargi, skarżący ograniczył się do dosłownego powtórzenia fragmentu uzasadnienia skargi konstytucyjnej zawierającego cytaty z jednego z wyroków Trybunału (por. s. 11-12 uzasadnienia skargi ze s. 1-2 pisma procesowego).

5.3. Powyższe skutkuje odmową nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p. TK.

6. Trybunał wskazuje również, że jeden z wzorców kontroli powołanych przez skarżącego, tj. art. 10 ust. 1 Konstytucji, jako że jest przepisem o charakterze *stricte* ustrojowym (statuuje zasadę trójpodziału władz) nie stanowi źródła praw lub wolności jednostki w rozumieniu art. 79 ust. 1 ustawy zasadniczej. Tym samym skardze – w zakresie badania zgodności art. 425 § 1 oraz art. 426 § 1 k.p.k. z art. 10 ust. 1 Konstytucji – należało odmówić nadania dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

W tym stanie rzeczy postanowiono jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.